

SUSRET¹

Padala je kiša. Iako je nebo bilo tmurno, na balkon su padale bistre kapi.

Leti, kiša pada odozgo. Pre nego što dodirne tlo, ima vremena da leluja. Nije poslušna. Ne biste mogli reći iz kog oblaka stiže. Ali tog kasnog popodneva u januaru padala je s celog neba.

Padala je satima a da se nijedan oblak nije odvojio od ostalih, nijedna bela tačka nije obasjala nebo, niti se u daljini izgubio zrak.

Nije neraspoloženje razlog što ovu priču započinjem ovako turobno.

Tog dana je stvarno padala kiša.

Da je popodne bilo hladno i sunčano, opet bih je ispričao. Vreme uopšte ne bi uticalo na mene.

Sedeo sam u jedinoj fotelji u sobi. Njeno mesto je pored prozora. Kao ni krevet, nikad je ne pomeram.

Gledao sam kišu. Bila je toliko sitna da se mogla videti samo kad bi padala ispred tamnog zida.

S vremena na vreme protezao sam noge koje su mi, zbog celodnevnog mirovanja, brzo trnule.

Već je padala noć. Nisam se pomerao.

Samo su se bele zavese, duže od prozora, ukazivale u polumraku. Činilo se da dele sobu od spoljnog sveta. Bile su nepomične, zbog čega mi se pričinilo da napolju nema ni daška vetra.

Katkad je do mene dopirala tutnjava automobila u prolazu. Tada sam pokušavao da ispratim njegov zvuk sve dok ne postane nečujan. Pa i kad bi nestao, još sam mogao da ga čujem, daleko, daleko u noći.

Unutra je vladao hladni red nenastanjenih prostorija. Senku su imali i najbeznačajniji predmeti. Život je ispario sa danom. Ostao je samo strogi okvir nameštaja, vrata i zidova. Slaba ružičasta svetlost spolja bacala je senku zavese na neočekivano mesto na zidu. Bilo bi teško okačiti sliku na toj tački.

Počeo sam da zviždućem. Nikada ne zviždim u društvu, usne mi nisu naročito vične. Štaviše, retko zviždim i kad sam sâm, jer sam uprkos svemu zadržao dovoljno svežine da ne činim pred sobom ono što ne bih činio pred drugima.

Ali tog dana mi se prohtelo da zviždim. Zvižduk sam prekinuo na krajnje groteskan način. Nisam to učinio razgovetno, kako bi bilo da su me slušali prijatelji već nakon nekoliko smešnih ćurlika.

Tada sam doneo nekoliko dobrih odluka. Dosta je bilo nepomičnosti. Idem u svet. Radiću. Naći ću zadovoljstvo u zabavi. Sve će se nadovezati jedno na drugo. Sve će biti kako treba.

Često sam tako poželeo da prestanem da pušim, da ustajem svakog jutra u isto vreme, poželeo sam da moja volja upravlja mojim ponašanjem, ne iz nekakvog naročitog poštovanja prema njoj već zato što bih se kasnije zbog toga osećao bolje.

¹ „Une rencontre”, iz knjige *Monsieur Thorpe et autres nouvelles* (1927).

Sve to nema nikakvog smisla. Nijednu od tih odluka nisam ostvario. Uvek sam postupao po sopstvenom nahođenju.

Ipak bi mi prilično laknulo kada bih uspeo da zavladam svojim željama. To nikad neću postići. Ali da li je to uopšte toliko loše? Kad radim šta mi prija, srećan sam.

Ako već nikome ne nanosim štetu, ako jedino ja patim zbog svog ponašanja, zar onda nemam slobodu da se prepustim?

Često sam maštao o tome kako bi bilo da potpuno propadnem, da spavam gde stignem, da moram da jedem šta nađem, da pijem i da zaboravim.

Okolo jedanaest sati kiša je prestala.

Otvorio sam prozor. Barice su svetlucale na trotoarima. Nebo je bilo posuto zvezdama. Između zemlje i meseca lepršao je jedan oblak.

Kako se možemo slatko zamaštati kad posmatramo zvezde! U detinjstvu sam umeo satima da ih gledam. Danas ih gledam tupo. Više me ne uzbuđuju.

Srećan što me kiša više ne zadržava kod kuće, zatvorio sam prozor, utoplio se i izašao.

Pošao sam duž mračnih kuća. Bilo je hladno. Svetla su tinjala odražavajući se na izbornoj poledici.

Sebi sam zadao cilj, istina ne predalek, kako bih imao dovoljno snage da se vratim u hotel. Od njega je bilo šta moglo da me odvuče. Tako je sa svim mojim ciljevima.

Grad je spavao, a ja sam bio budan. Nije naročito teško biti budan dok drugi spavaju. Koliko god se ostali odmarali, njihov san je ipak lak. Ko usred noći stoji na nogama, nema osećaj da se nalazi sâm na svetu.

Na ćošku s jednom ulicom pozvala me je starica sa riđom perikom. Izlazila je iz mračka. Stajala je na ivici trotoara ispod svetiljke. Izdaleka, noseći kariranu pelerinu, izgledala je kao putnica.

Prošao sam pored nje ne obrativši pažnju. Stajala je nepomično uz zid.

Zašto sam prošao tako brzo, pitajući se koliko sam spolja ozbiljan? Da li se to zgražavam nad ljudskim očajem čim mi se nađe nadohvat ruke?

Kad bolje razmislim, uviđam da su čak i dva beznadežna bića daleka jedno drugom.

Nastavio sam svojim putem.

Tad se ukazala Sena, klizeći pod nepomičnim odblescima.

Hodao sam nekoliko minuta duž niskog zida. S vremena na vreme, dodirivao sam ga kao što katkad dodirujem glavu konja. Pratio sam tok. Tako imam utisak da me nešto gura otpozadi, da se lakše krećem.

Prozori na kućama bili su mračni. Uz jedan keč nalazili su se brodići, nepomični u reci. U daljini, druge kuće, toranj, drveće.

Odjednom mi mračan oblik ispred mene privuče pažnju, zato što se mrdao.

Prišao sam. Bila je to neka devojka.

Hodala je polako. Izgledala je kao da je spremna da se svakog časa predomisli i vrati.

Zašto sam prišao tom detetu? Zašto sam joj se obratio? Pošto sam rešio da pišem ne krijući ni najmanju misao, moram priznati da sam joj prišao jer sam osetio telesnu želju.

Ali nema razloga za brigu. Zlo će ubrzo biti nadoknađeno dobrim.

Samo što me je okrznila želja već sam osećao grižu savesti.

Da ste videli kako je, u trenutku dok sam izgovarao: „Sigurno ste se izgubili?“, nesrećnica podigla oči k meni!

Koliko joj je pogled bio pun očaja! Kako je pred tim nevinašcetom i pomisao na pohotu smela da me obuzme?

Pošto je bila toliko zaplašena, pomislio sam da je naslutila loše namere koje su mi, nekoliko časaka ranije, prošle kroz glavu.

Rastužio sam se zbog toga, ali to je bila greška. Jer, ako je već mogla da mi pročita misli, nije bilo razloga da previdi ono dobro u njima.

– Da li biste da prošetamo?

Da je prihvatila, naš susret bi dobio oblik. Ko pristane da hoda pored mene, time pristaje na moje prisustvo.

Nije odgovorila. Pošto mi je, ne dižući glavu, uputila pogled, udaljila se.

Pošao sam za njom. Osećao sam da sam u odnosu na nju fini gospodin, gospodin koji je daleko od nje. Tako je. Bio sam taj učtivi gospodin. Koliko god sam razumeo i delio njenu muku, to sam čuvao u sebi. Ništa me nije navodilo da joj pritekнем u pomoć. Čak mi je došlo da joj zamerim što nije otkrila koliko sam se na nju sažalio.

Nisam se usuđivao da joj se obratim. Šta bih uopšte mogao da kažem toj plašljivoj devojčici osim beznačajnih reči?

Reči su toliko nevažne da slušalac, da bi im poverovao, mora da pozna je onog ko ih izgovara.

Nesvesno sam je dotakao. Ona se na to smesta primakla zidu. Nijednom nije bacila pogled na reku. Ona je sigurno bila veoma važna u njenom životu. Čovek bi pomislio da se boji reke kao da joj ona može nešto zapovediti. Dok smo prilazili mostu, podizala je glavu da se uveri da može da pobegne.

Hteo sam da pođemo nekom bočnom ulicom jer mi se, zbog prisustva Sene, činilo da je ta devojčica slobodna kao jahačica za kojom ja idem peške.

– Hoćete li da pođemo ovom ulicom?

Još joj nisam čuo glas. Kad je odgovorila: „Ako želite“, prenerazio sam se kao da je progovorila neka stvar. U te dve reči uložila je celu sebe. Naslutio sam koliko joj je to teško palo. Shvatio sam da se celo njeno biće buni protiv mene, protiv celog sveta, i da se ona batrga da ne bi jednom zasvagda bila izgubljena.

Pošli smo mračnom ulicom na koju sam joj pokazao. Pošto je, promenivši smer, shvatila da je izgubila nezavisnost, pošla je ispred mene, brzim koracima, kako bi sebi pružila iluziju da je sama donela odluku da pođe tim putem.

Dok smo prolazili preko nekog trga, zamolio sam je da još malo skrene s puta, kako bismo izbegli neku osvetljenu aveniju.

Ona je, kao i prvi put, odgovorila: „Ako želite.“

Činilo se da su te reči za nju ujedno i dela. To što ih je izgovorila drugi put nije je unižavalo više od nekoga ko bi ponovio nekakvo nedelo.

Mesec je nestao s neba. On se kreće brže od sunca. Često se čudim što ne mogu da ga nađem na mestu na kojem inače stoji.

Oštra hladnoća nije proterivala toplotu iz mog tela. Naprotiv, obuhvatala ju je. Šake su mi bile izbrazdane belim borama. Stavio sam ih u džep i sklopio da mi se duvan ne bi uvukao pod nokte.

Kad bismo se našli ispod svetiljki, na nas je padala jedva osetna toplota. Na licu sam osećao vlažni trag svog daha.

Devojka je hodala pored mene. Nismo razgovarali. Pokušavao sam da sredim misli.

Nije bilo nikakvog razloga da priđem ovoj nesrećnici, izuzev želje da pomognem.

Palo mi je na pamet da ću, kada se vratim kući, sestri u fotelju i da ću je pustiti da radi šta god želi.

Sešću. Uzeću knjigu. Biću na toplom. I ubrzah korak kako bi se to stanje ostvarilo. I ostvarivalo se. Sve se odvijalo kako sam zamislio. Ali umesto da čitav prizor doživim, ja sam ga posmatrao.

Hodali smo brzim korakom, ja sa više lakoće. Više nisam imao hrabrosti da govorim. Prelazili smo raskrsnice ne zaustavljajući se, kao da znamo kuda idemo.

Moje prisustvo kraj ove jadne devojčice bilo je potpuno beznačajno. Bilo bi lako odmah je ostaviti. Ko bi uopšte znao osim nje? Da bi mi bilo ko išta prebacio, morao je da zna da sam joj se obratio prvi. Jedino je ona to znala. Da je bila starija, mogla je precizno da ispričeva šta se dogodilo.

Bio sam dakle potpuno slobodan da je ostavim. Samo je moja svest mogla da me prekori zbog toga, jer čisto sumnjam da bi to ona učinila.

Bilo je dovoljno da odem. Pošto bih otrčao, neprijatnost bi trajala samo nekoliko sekundi. Bilo je neophodno da izaberem mesto gde ću se, odjednom, naći izvan njenog vidokruga.

Ali da bi se izvelo nešto tako nelogično, bilo je potrebno da ne budem uhvaćen, a posebno, da ne budem primoran da dajem obaveštenja. To delo je trebalo da ostane duboko u mojoj duši. Takođe, trebalo je imati spreman odgovor, u slučaju da me neko zapita zašto sam to učinio.

Upravo sam to tražio hodajući. Dobro sam znao da me niko neće ništa pitati. Ipak, tražio sam načine da objasnim svoje bekstvo.

Takav sam. Volim sve da predvidim do tančina. Brat te nesrećnice mogao je da iskrzne u noći u trenutku kad se meni prohte da pobegnem. Mogao je da me prati, da me sustigne, upita zašto sam otišao, zašto sam se obratio njegovoj sestri.

Na ovo poslednje pitanje lako bih odgovorio. Rekao bih istinu. Sažalio sam se na to dete i želeo da ga utešim, da mu pomognem, da ga spasem. Ta verzija bi, znam, zvučala kao laž. Ali u trenutku dok bih je izlagao i branio, sumnja bi se uvukla u um njenog brata.

Kad sam već želeo da zaštitim tu nesrećnicu, kako objasniti činjenicu da su moje velikodušne misli isparile i da sam je napustio?

Kretali smo se jednom pustom ulicom. Sve je bilo mirno.

Odjednom, pošto sam se nalazio iza nje, napravio sam polukrug i pobegao na vrhovima prstiju.

Nisam našao objašnjenje za svoje bekstvo. Ali gotovo potpuna sigurnost da neću nikome morati da polažem račune oslobodila me je daljeg razmišljanja na tu temu.

I u trku sam pronašao razlog za svoje ponašanje: zalutali smo.

Stao sam i sakrio se u jednim kolskim vratima.

Video sam kako jadna devojka pravi nekoliko koraka nesvesna da sam otišao. Potom je stala i okrenula se. Da je viknula, da me je dozvala, vratio bih se. Ali ona je ćutala.

Gledala je oko sebe. Glava joj se okretala u trzajima, kao kad pokušavamo nekog da nađemo prateći šumove.

I dalje sam bio iza vrata. Nisam mogao da se nakanim da jadnu devojku izgubim iz vida.

Dok sam još bio pored nje, činilo mi se da je nemoguće pobeći. Ipak, to sam izveo tako lako da sam sada bio razočaran.

Da se odmah vratim nesrećnici – to bi bilo u suprotnosti s mojim ponašanjem. Sačekao sam. I dalje sam je gledao. Ona je još jednom razgledala svuda oko sebe.

Sada sam čekao da mi okrene leđa. Nisam želeo da me vidi kako joj prilazim, kako hodam iz velike daljine. Želeo sam da se odjednom nađem pored nje.

Pošto se udaljavala, zatrčao sam se, ustremivši pogled na nju, spreman da se zaustavim ako bi se okrenula.

Prilazio sam. Ona je hodala. Ubrzo se našo pored nje.

Kad me je videla, ispustila je oštar krik, ali bez ijednog gesta. Tresla se, što sam shvatio na osnovu njene donje usne.

Nakon nekog vremena, onog koje je potrebno da ustanemo iz kreveta i obujemo pantofle, podigao sam pogled. Pomislio sam da će krik jadtog deteta da privuče ljude na prozore. Ali ništa od toga. Ljudima koji spavaju potrebno je da se krik ponovi.

Zastala je. Stojeći tako nepokretna na ulici, na mestu na kojem je ispustila krik, stvarala mi je nelagodu. Toga nije bila svesna.

Još je bila dete. Meni se nikada ne dešava da nekoga ometam a da sam toga nesvestan. Sebe previše stavljam na tuđe mesto. Svaki stranac može biti moje drugo ja.

Ona je napokon odlučila da krene. Kretala se toliko nespretno: shvatio sam da je čekala da ja napravim prvi korak.

I dalje nije govorila, izgledajući kao da nije ni primetila da sam se izgubio.

Bio sam potpuno dezorijentisan pred tim jadtim detetom. Razlozi koji su nju pokretali toliko su se razlikovali od mojih. Šta god da sam pretpostavljao, činilo mi se da bi i suprotna pretpostavka isto tako važila.

Stigli smo na neki trg sa statuom konjanika u sredini. Pošto se svetlost nakratko pojačala, ona mi se učini kao cilj.

Hodao sam pomalo nagnut napred da bi jadna devojka mogla da me pogleda.

Je li me stvarno gledala? Ja bih na njenom mestu posmatrao osobu koja ide za mnom. Ali da li je ona pod svojom bojažljivošću skrivala iste nagone kao i ja? Nisam to mogao znati. Trebalo je da se okrenem iznenada i da joj presretнем pogled.

Nismo mogli da ostanemo tako nasred ulice.

– Da li biste pošli kod mene... Previše je hladno...

Bez imalo oklevanja odgovorila je: „Da.” Dugo je čekala tu ponudu. Imala je spreman odgovor. Da sam predložio nešto drugo, ne bi rekla ni reč.

Na mračnom stepeništu hteo sam da je uhvatim za ruku. Ona ju je naglo izvukla.

Nije pokušavala da pogodi šta će se dogoditi. Samo sadašnji trenutak za nju je bio važan. Svu energiju je usredsredila na izbegavanje dodira. Protiv najmanje predusretljivosti branila se kao da je u pitanju nasilan napad.

Stigavši u sobu, uključio sam prekidač. Svetlo koje nije bilo produžetak dana obasjalo je sobu.

Nesrećnica je ušla kod mene kao da prati vodiča, ne znajući da li treba da stane.

Zatvorio sam vrata.

Ne mičući se, čekala je, pazeći da ne trepne pod električnim svetlom.

– Sedite na ovu stolicu, rekao sam joj nežno.

Nisam se usudio da joj ponudim fotelju da je ne bih uplašio.

Ona je sela, jednostavno savivši kolena. Šake su joj još bile u rukavima kao da, od stida, želi od mene da sakrije kožu.

Uspravljena, daleko od naslona, od mene je čak želela da sakrije i profil, dok sam joj se približavao.

Odjednom se trgnula, kao kada usred noći neki predmet padne sam od sebe. Zvuk u susednoj sobi koji sam čuo posle toga upravo je, u sekundi, izbrisao svaku mrvicu poverenja koje sam mogao da probudim kod nje.

Oči su joj bile spuštene. Gledao sam je izvinjavajući se.

Da li se plašila da će je njen pogled razotkriti? Varala se. U njenom pogledu nisam mogao da vidim više nego na licu ili telu. Mogla je da bude mirna. Njene misli nisu mi bile na raspolaganju. Mogla je da me gleda i da istovremeno smišlja kako da me ubije, i ja ništa od toga ne bih naslutio.

Rešio sam da progovorim.

– Vi ste dete... Život je pred vama... Pustite me da vas povedem...

Koliko je to bilo tačno! Snažno sam osetio da su za ovu nesrećnicu ovo što ja govorim samo reči.

Ona je odgovorila šapatom:

– Pustite me... Pustite me...

Dah joj je razdvajao usne. Činilo se kao da glas izlazi, a da je jezik nepomičan.

Ona je odjednom sakrila lice u lakat, koji nije bio naslonjen, i sa svog mesta sam video kako joj se tresu grudi.

Plakala je.

Želeo sam da joj razmaknem ruke, da je pogledam u oči. Da joj je lice bilo otkriveno, činilo bi mi se da sam pred poznatim bolom, bolom koji nije toliko strašan i koji se može izlečiti.

Prišao sam joj.

Ona je naglo ustala i spustila ruku.

Više nije plakala. Na obrazima su joj bile suze, ali više nije plakala.

Pošto je stajala, pošao sam k njoj jedva manje nežno nego maločas.

Ustuknula je. Suze na licu nisu joj se osušile. Jedna suza je mnogo. Bez obzira na to što počiva na toploj koži, treba joj vremena da ispari.

Stigla je do zida. Načinio sam korak napred, oklevajući, kao da se spremam da zgazim životinju.

Čineći korak unatrag, nije mogla da održi razmak koji nas je razdvajao. Hteo sam na sekund da je uplašim da bih je odmah potom umirio.

Gledala me je preplašeno. Ruke su joj se već podizale, spremne da me odgurnu. Nozdrve joj se nisu micale. Bile su raširene u grču. Otvorila je usta. Spremala se da ispusti oštar krik. Povukao sam se.

Električna sijalica obasjavala je običnu sobu. Video sam sve poznate predmete. A u ćošku se nalazilo to živo biće kome ništa u ovoj prostoriji nije pripadalo, koje je i tu izgledalo kao da je na ulici, koje će otići ne zaboravljajući ništa.

Rešio sam da se više ne bavim jadnom devojkom kako bi ona sama mogla da povra- ti samopouzdanje.

Seo sam u fotelju i napravio se da čitam. Kad sam procenio da sam pročitao strani- cu, okretao sam je. Trudio sam se da na svaku potrošim isto vreme.

Tako je prošao čitav sat! Ona se nije mrdala. Zatvorio sam oči.

Nekoliko minuta kasnije, čuo sam lagani šum koji moj krevet proizvodi kad legnem.

Neznanka je legla.

Sačekao sam još neko vreme. Onda sam otvorio oči. Spavala je.

Nečujno sam ustao. Lagano sam okrenuo prekidač da se ne bi čuo nikakav zvuk. U sijalici su žice na trenutak ostale crvene.

Vratio sam se do fotelje napipavajući po mraku. Seo sam. Nakon kratkog vremena video sam kako se nebesko svetlo presijava na metalu kreveta.

Rađao se dan.

Da bi se dan video, potrebno je ne spavati. Potrebno je pratiti sporo prodiranje sve- tlosti. Potrebno je takođe orijentisati se.

Da sam se u tom trenutku probudio, u bledej zori samo bih video tamu na koju su mi se oči navikle.

Dugo ću se sećati tog januarskog jutra, ne zbog toga što se tad odigrao nekakav važan događaj u mom životu već zato što u zoru uvek spavam.

Setiću se da nisam spavao, jednog jutra kada ste vi, jedna devojk, bili tu. Kasnije, ako slučaj učini da se probudim u osvit jednog dana, setiću se vas.

Nekada me je zora podsećala na Božić. Kasnije me je podsećala na vojsku. A sada će pripadati vama.

Veliko ogledalo u mojoj sobi slalo je odraz poput mirne vode. Činilo se da svetlost koja se vraća ne prepoznaje predmete od prethodne noći. Bili su beskorisni, ali na svom mestu, kao stene nad ravnicom. Sve je bilo ozbiljno. Moj šešir, na kaminu, učinio mi se kao da pripada nekom lutalici koji je upao u jarak.

Svetlost je polagano zauzimala dno prostorije.

Setio sam se noći na frontu kada sam, prljav, padajući s nogu od sna, satima sanja- rio o belim čaršavima.

Sada su ti čaršavi bili tu, odmah pored mene, i nije me bilo briga za njih.

Često, kad legnem, kad sednem za sto, kroz glavu mi prođe neprimetno sećanje na bedu.

To sećanje koje je, u trenutku kad sam nastavio sa životom, bilo tako snažno, postalo je tako slabo da više i ne posežem za njim da bi mi ono što posedujem izgledalo poželjnije.

Moje odeveno telo polako je izlazilo iz senke. Uveče, kad spavamo, čini se kao da se ujutru presvlačimo. Tog dana sam nosio odeću od juče. Nije bila zgužvana. Odeća se noću ne gužva više nego danju.

Ali, u kontrastu sa čaršavima, njen štof mi se učinio mrk, dugmad kao višak, a džepovi kao nasumice probušene rupe.

Svetlost je rasla. Raspremljeni krevet, na kojem je spavala devojka, sa stopalima u suknji, izdizao se iznad obasjanog poda.

Moj kaput, spuštenih ramena, visio je na čiviluku kao da pripada nekom ko je odsutan. Kad sam ugledao okrenutu stolicu ispred sebe, izgledalo je kao da je neko upravo ustao i otišao, ostavivši praznu sobu.

Zadržao sam dah da čujem njen. Ali bio je nečujan. Prišao sam krevetu.

Usta su joj bila blago otvorena. Nije se micala. Nisam mogao da pogodim kada diše. Telo joj je bilo opušteno. I prsti su joj spavali, svaki je zauzeo zgodan položaj. Samo je u palcu bilo nešto volje. Brada joj je bila malo previše isturena. Ali znao sam da će se svakog časa vratiti na svoje mesto.

Gledao sam uvo koje je čekalo najmanji pokret da probudi celo telo.

Nije bilo pokreta ni šapata koji bi otkrili spori krvotok, lagane otkucaje srca, udisanje i izdisanje vazduha u plućima.

Nadnet nad to jadno dete, gledao sam je s ljubavlju, ne mičući se, da pod ne bi zaškripao.

Nepomičnost mi je pridavala jedva vidljivo njihanje koje me je, a da toga uopšte nisam bio svestan, približavalo k njoj.

Želeo sam da se probudi s poverenjem u dah iz mojih usta, da se uzda u mene, da mi se isplače u rukama.

Soba je sada bila osvetljena kao usred dana. Ostala je takva, tužna i svetla, još nekoliko trenutaka pre nego što se začula buka s ulice.

Bacivši pogled na tu plašljivu devojku koja mi je bila tako blizu, začudio sam se.

Njen slabašni dah me je milovao uspinjući se. Stavio sam ruku na krevet. Bio je mlak. To je bila toplota njene glave koja je polako skliznula na to mesto.

Odjednom, ona je otvorila oči. Na sekund mi se učinilo da joj lice još spava. Ustala je jednim skokom. Shvatila je. Ustuknuo sam. Osetio sam, pre nego što je stopalima dotakla tlo, koliko je prestrašena.

Vratila se u život, a da na njenom licu nije ostao ni najmanji trag sna. Nije trljala oči. Umesto da je uspava nesigurnost buđenja, bila je još uplašenija nego prethodne noći.

Na svetlosti dana ponovo je stekla svoju nezavisnost. Više nije skrivala ruke u rukavima.

Pogledala je sobu kao da je upravo ušla u nju i osmotrila me kružećim pogledom.

Kako bih voleo da sam mogao da zapamtim taj pogled koji je prešao preko mog lica! Ruku koju sam pružio da je zamolim da za milost nije čak ni videla.

Ona se uputila ka vratima. Zakoračio sam. Ona je ispustila krik. Nije se usudila da uhvati kvaku.

Vrebala me je. Da sam načinio još jedan korak, vrisnula bi.

Želeo sam da razgovaram s njom, da joj kažem da ne treba da me se boji, ali osetih da zazire od mog glasa, bez obzira što je blag.

I neka ide! Skrivao sam bol koji mi je nanosila. Uprkos tome, bilo bi mi drago da ga je naslutila.

Seo sam i zaplakao. Više je nisam gledao. Zagnjurivši lice u ruke, prepustio sam se.

Ona je možda još bila tu. Sažalila se na mene. Nije još izlazila.

Ali čuo sam je kako otvara vrata. Nisam podigao oči. Hiljade misli mi je naviralo u glavu. Plakao sam.

Posle sam se pribrao. To se desilo samo od sebe, bez mog napora.

Na tren sam se začudio što je, bez obzira na moje zamršene misli, telo bez problema nastavilo sa svojim polaganim kretanjem.

Otvorih prozor.

Sunce se rađalo s leve strane. Okrznuli su me njegovi zraci. Bili su hladni, a ipak tako slični toplim zracima.

(S francuskog preveo Bojan Savić Ostojić)